

בנק ישראל

דין וחשבון שנתי של ועד המסלקה על פעולותיו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

תוכן העניינים

א.	כללי.....	5
ב.	דיוני ועד המסלקה בשנת 2011.....	7
ג.	מסלקת הבנקים - נתונים כספיים וכמותיים לשנת 2011.....	11
ד.	אירועים משמעותיים במסלקת הבנקים.....	20
ה.	קודי מוטב לשימוש בשוברי גבייה ללקוחות הבנקים.....	21
ו.	הגוף ליישוב חילוקי דעות בין הבנקים.....	21

נספחים

נספח א' - חברי ועד המסלקה וממלאי מקומם.....	22
נספח ב' - חברי המסלקה ומערך הייצוגים.....	23
נספח ג' - השינויים בכללי המסלקה, בנספחים ובתקנים בשנת 2011.....	25
נספח ד' - המבררים במסגרת הגוף ליישוב חילוקי דעות בין חברי המסלקה.....	26
נספח ה' - ועדות המשנה שפעלו בשנת 2011.....	27

על פי חלק א', פרק 101, סעיף ה' לכללי המסלוקה, מוגש בזה לחברי מסלוקת הבנקים דין וחשבון על פעולות ועד המסלוקה בשנת 2011.
דוח זה נסב על התקופה שהחלה ביום 1 בינואר 2011 והסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011.

א. כללי

1. ועד המסלוקה

מסלוקת הבנקים (להלן: "המסלוקה") מנוהלת על ידי ועד המסלוקה, המונה 14 חברים, שממנה נגיד בנק ישראל או מי שהוסמך על ידו. מחצית מהחברים הינם מקרב עובדי בנק ישראל, ומחציתם - מהמערכת הבנקאית. כל חברי המסלוקה פועלים על פי "כללי המסלוקה" אשר נקבעים על ידי ועד המסלוקה. כללי המסלוקה מפורסמים, ומתעדכנים בעת הצורך, באתר האינטרנט של בנק ישראל.
ועד המסלוקה מתכנס בהתאם לצורך, ומפרסם אחת לשנה דוח על פעילותו. תפקידו העיקרי של ועד המסלוקה הוא הסדרה של העברת הממסרים והסליקות בין הבנקים.
רשימה של חברי ועד המסלוקה וממלאי מקומם מובאת בנספח א' לדוח.

2. מסלוקת הבנקים

מסלוקת הבנקים מורכבת ממסלוקת הנייר, בה נסלקים צ'קים וממסרים ידניים, כן נקבעים בה הכללים לגבי זיכויים וחייבים על פי הרשאה הנסלקים אלקטרונית במרכז הסליקה הבין-בנקאי (להלן: "מס"ב").
המסלוקה פועלת על פי הסכם בין חבריה - התאגידים הבנקאיים בישראל, בנק הדואר ובנק ישראל. חלק מחברי המסלוקה פועלים ישירות במסלוקה, וחלק מיוצגים בה על ידי בנקים אחרים. גם הבנקים הפועלים ברשות הפלסטינית הם חברי מסלוקה, והם מיוצגים בה על ידי שלושה תאגידים בנקאיים בישראל.

2.1. מסלוקת הנייר (מסלוקת הצ'קים) - עיקר הממסרים המוצגים על ידי הבנקים במסלוקת הנייר הם צ'קים, המוצגים היום רק בשיטה האלקטרונית. נוסף על כך מוצגים גם שוברי גביה ממוגנטים וממסרים לא ממוגנטים (ממסרים ידניים).
2.2. מרכז הסליקה הבין-בנקאי (מס"ב) - מס"ב הוא גוף שבו נסלקות התנועות הבין-בנקאיות האוטומטיות שאינן בנייר או במזומן. גם מוסדות שאינם בנקים מעבירים למס"ב במישרין הוראות זיכוי וחייב על פי הרשאה.

נתונים כספיים וכמותיים של מסלוקת הנייר ומס"ב מפורטים בפרק ג' להלן.

3. חברי מסלוקת הנייר (מסלוקת הצ'קים)

- מסלוקת הבנקים מונה ליום 31 בדצמבר 2011 שלושים ושישה חברים.
- 3.1. בשיטת סליקת ממסרים אלקטרוניים (להלן: "הסליקה האלקטרונית") פועלים 8 בנקים במעמד של משתתפים ישירים ו-27 בנקים במעמד של מיוצגים, מהם 15 בנקים בתחום הרשות הפלסטינית.
- 3.2. 13 בנקים משתתפים במישרין בסליקת ממסרים שאינם ממוגנטים ו-23 מיוצגים בה, מהם 15 בנקים בתחום הרשות הפלסטינית.
- רשימת חברי המסלוקה ומערך הייצוגים מוצגים בנספח ב' לדוח.

4. ימי הפעילות של מסלוקת הנייר (מסלוקת הצ'קים)

- 4.1. המסלוקה פועלת בכל יום עסקים בנקאי כאמור בהוראות הבנקאות (שירות ללקוח) (מועד חיוב וזיכוי בצ'קים) התשנ"ב-1992.
- 4.2. נוסף על האמור לעיל, בימי ו' וערבי חג (למעט ערב פורים, ערב יום העצמאות וערב ט' באב), פועלת המסלוקה במוצאי השבת או החג, לפי העניין, לטיפול בממסרים.
- 4.3. הממסרים מועברים בשני מושבים: במושב הראשון - הצגות והחזרות של ממסרים לא ממוגנטים; במושב השני - הצגות והחזרות של ממסרים ממוגנטים (צ'קים), בשיטה האלקטרונית.
- 4.4. מועדי המושבים:

במוצאי שבת וחג	בימי חול	
22:30	22:30	המושב הראשון
23:00	01:00 (למחרת)	המושב השני

הערות:

- (א) בתקופת שעות הקיץ המושב השני של מוצאי שבת או חג מתקיים בחצות במקום בשעה 23:00.
- (ב) ביום ה-15 בחודש, במוצאי שבת או חג החל ב-16 בחודש, ואם ה-15 בחודש חל בשבת או בחג - ביום ה-16 בחודש, מתקיים מושב שני בשעה 2:00 (למחרת).
- (ג) בימי חול המועד פסח וסוכות החלים בימים ראשון עד חמישי (למעט ימים שהינם ערבי חג) - מתקיים מושב ראשון בשעה 21:00, ואילו המושב השני מתקיים בשעה 23:00.
- (ד) בערב יום העצמאות מתקיים המושב השני בשעה 23:00.

ב. דיוני ועד המסלוקה בשנת 2011

בשנת 2011 התקיימו שלוש ישיבות של ועד המסלוקה.

להלן פירוט הנושאים העיקריים שנדונו בישיבות:

1. היערכות לביטול הסליקה של ממסרים ידניים.
2. השלמת ביטול התחשבנות סליקת המיוצגים בגין הסליקה הידנית.
3. ממשק אחיד למוטבים במערכת חיובים על-פי הרשאה באמצעות מס"ב.
4. שינוי תפעול המסלוקה על-ידי בנק ישראל.
5. הוספת קוד IBAN בספח הצ'קים במסגרת הטמעת השימוש בקוד IBAN בישראל.
6. הפסקה של תחזוקת המערכות להעברה קבצי הדמיית שיקים בין הבנקים.

להלן ההחלטות שהתקבלו בנושאים העיקריים שנדונו בישיבות:

1. היערכות לביטול הסליקה של ממסרים הידניים

במושב הראשון של המסלוקה מועברות ההצגות וההחזרות של הממסרים הלא-ממוגנטים -ממסרים המועברים בין הבנקים בצורה ידנית כגון: חיובים וזיכויים ידניים, החזרות של חיובים וזיכויים ידניים, זיכויים של שוברי גבייה, תשלומים בגין הנפקות ניירות ערך ועוד.

בשנים 2008-2011 התקיימו בישיבות ועד המסלוקה התייעצויות רבות במטרה להפחית את כמות הממסרים הידניים, ואף ננקטו מספר פעולות לשם כך. בשנת 2009 הוקמה ועדת משנה לקידום ביטולה של הסליקה הידנית. ועד המסלוקה החליט ליישם את המלצות ועדת המשנה בנושא וקבע את תחילת רבעון 2012 עליה לאוויר.

הבנקים החלו באפיון המערכות לביצוע השינויים. בעת האפיון התברר, שהפתרון עדיין לא נותן מענה לכל הקשיים שבסליקה הידנית. כמו כן, טרם נמצא פתרון לנושא הסליקה של הנפקות ני"ע קונצרנים. ועד המסלוקה החליט לדחות את מועד העלייה לאוויר. ועדת המשנה התבקשה להמשיך ולדון בנושא.

ועדת המשנה של הסליקה הידנית התכנסה לבדיקת הכמויות של חיובים והזיכויים העוברים בין הבנקים בצורה הידנית להעברתם בתהליכים הממוחשבים הקיימים היום לקבלת החלטות בעניין.

בעניין סליקה בגין הנפקות ניירות-ערך – בחינת תהליכי ההנפקה והסליקה העלתה כי ישנם מספר מוקדי חולשה וסיכונים. בין היתר נמצא כי תהליכי העבודה המקובלים משופעים בעבודה ידנית, מצב הכרוך בסיכון תפעולי למערכות השונות. עוד עלה כי מיום המכרז המוסדי ועד להשלמת תהליך הסליקה של הכספים (באמצעות הסליקה הידנית של מסלוקת הצ'קים) ושל ניירות הערך הקשורים בעסקה עוברים ארבעה- חמישה ימים. בפרק זמן זה הגורמים השונים נחשפים לסיכון אשראי, משום שמועברים ביניהם תשלומים שאינם מגובים בביטחונות. יתר על כן, במקרים מסוימים המסחר בניירות הערך מתחיל לפני שהסתיימה הקצאתם בחברה- לרישומים.

לאור האמור לעיל הוחלט על תכנון של רפורמה בתחום ההנפקה והסליקה של ניירות ערך קונצרנים. לשם כך הוקמה ועדה בראשות בנק ישראל והרשות לניירות ערך, ובה חברים נציגים של הגופים הרלוונטיים – הבורסה לניירות ערך, הבנקים המסחריים, חתמים ורכזי הנפקה. הוועדה גיבשה הצעה לרפורמה, הכוללת הקמת מערכת חדשה אשר תרכז את העברת המידע, הכספים וניירות הערך בין הגורמים המעורבים בתהליך. המערכת החדשה תפותח ותתוחזק על ידי הבורסה לניירות ערך, בהתבסס על התשתיות המשמשות כיום את המסלוקה לקשר עם חבריה. אחד השינויים שהציעה הוועדה כחלק מהרפורמה הוא סליקת הכספים ישירות

במערכת זה"ב – סליקה מיידית וסופית. שינוי זה, כמוהו כשינויים של תהליכים נוספים שגובשו בוועדה, מטרתם לייעל את המצב הקיים ולסייע בהפחתת סיכוני האשראי והתפעול.

2. השלמת ביטול התחשבנות סליקת המיוצגים בין הבנקים בגין הסליקה הידנית בוועד המסלוקה הוחלט בשנת 2010 על מעבר לחלופה של סליקת התחשבנות המיוצגים בגין הסליקה הידנית באופן ישיר למערכת זה"ב ולא באמצעות מערכת המסלוקה. כל הבנקים המייצגים, פרט ל"בנק לאומי", עברו בשנת 2010 לניהול ההתחשבנות האמורה בזיכוי ישיר. "בנק לאומי" דרש הפרדה בין המייצגים למיוצגים שלו בסליקה הידנית בדומה לנעשה בסליקות האלקטרוניות, כדי לפעול לפי החלופה של זיכוי ישיר. כל הבנקים השיבו בהסכמה על ביצוע ההפרדה עבור בנק לאומי. החל מה-4 במאי 2011 סליקת המיוצגים של בנק לאומי - בנק ירושלים ובנק איגוד - לגבי הסליקה הידנית, נעשית בעת הסליקה. בכך הושלם תהליך ביטול התחשבנות סליקת המיוצגים בין הבנקים המייצגים לבין הבנקים המיוצגים על ידם במערכת המסלוקה.

3. ממשיק אחיד למוטבים במערכת חיובים על-פי הרשאה באמצעות מס"ב במסגרת הטיפול בהרשאות לחיוב חשבון, הבנקים נדרשים להעביר הודעות בדבר אישור/ סירוב/ ביטול / שינוי של הרשאות למוטבים שונים. בנוסף, הבנקים נוהגים לשלוח למוטב הודעות החזרה/ הודעות עמלה (הודעות שמופקות במקור ע"י מס"ב). במטרה לייעל את מערכת הבנקאות הוצע בוועד המסלוקה, להעביר את ההודעות הנ"ל בממשק הקיים למס"ב אשר תרכז את הודעות כל הבנקים ותעבירן לכל מוטב בנפרד, שכן ממילא מפעיל מס"ב ממשיק פעיל מול כל מוטב. ההעברה לממשק תהיה וולונטרית. השינוי יביא לחסכון בהוצאות הדיוור של הבנקים, לשיפור בעמידה בדרישות הרגולאטור (משלוח הודעות הרשאה תוך 7 ימי עסקים, ומעבר מהיר של הרשאות מבנק לבנק), לייעול תהליכים ובראש ובראשונה לשיפור השירות ללקוח בנושא-חיובים עפ"י הרשאה במערכת הבנקאות. ההצעה נמצאת בבדיקה על ידי מס"ב.

4. שינוי תפעול המסלוקה על-ידי בנק ישראל עד אוגוסט 2011 מסלקת הצ'קים הופעלה בערב באתר מגדל שלום בתל אביב על ידי בקרי המסלוקה ובבוקר מבנק ישראל בירושלים על ידי בקרי מערכת זה"ב. לאור פיתוח מערכת המסלוקה החדשה, ההחלטה על ביטול מושב הצגה והחזרה של ממסרים לא ממוגנטים (להלן: ממסרים ידניים) והשינויים שהיו במצבת כ"א של בקרי המסלוקה בת"א, הועבר התפעול של מערכות המחשב של מסלקת הצ'קים לבנק ישראל בירושלים. במסגרת השינוי, בקר המסלוקה מטעם בנק ישראל ילווה את המושבים מירושלים, ינהל את המושבים ובמידת הצורך יבצע תיקונים ידניים עבור הבנקים. מקום המפגש של נציגי הבנקים במושבים

ראשון ושני נותר ללא שינוי ומתקיים באתר מגדל שלום בתל אביב.

5. הוספת מידע על מספר IBAN על ספח הצ'קים במסגרת הטמעת השימוש בקוד IBAN בישראל

במועצה לתשלומים וסליקה הוחלט על הגברת המודעות לתקן הבין-לאומי לזיהוי חשבונות בנק – IBAN. בוועד המסלקה הוחלט, להוסיף את מספר ה-IBAN לספח הצ'קים המונפקים החל משנת 2012. בנקים רשאים להוסיף את מספר ה-IBAN בצ'ק עצמו בכפוף לעמידה בתקן הצ'ק האחיד.

בנק ישראל הודיע על כוונתו להכניס לאתר האינטרנט של הבנק סימולאטור לחישוב מספר ה-IBAN במסגרת תוכנית העבודה לשנת 2012.

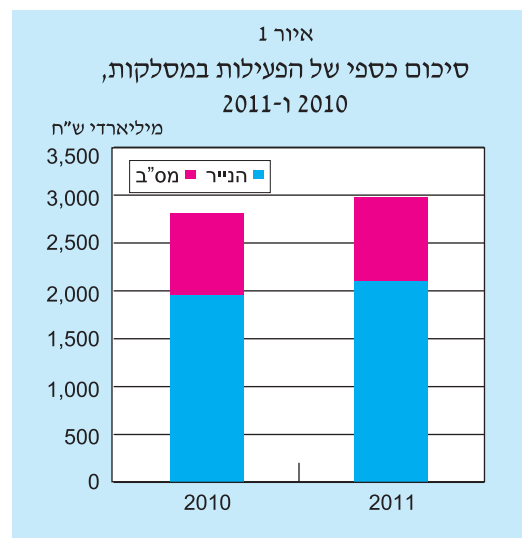
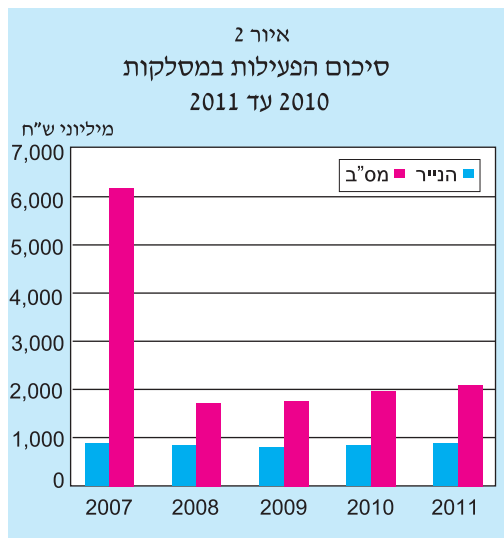
6. הפסקה של תחזוקת המערכות להעברת קבצי ההדמיה של הצ'קים בין הבנקים כתוצאה מחוסר התקדמות בטיטות חוק עיצור הצ'קים, ועדת המשנה אינה מתקדמת בפעילותה, והמועד הסופי להחלתה של הדמית צ'קים עדיין לא נקבע. בשנת 2011 ביקשו הבנקים להפסיק את התחזוקה של המערכות לשידור קבצי ההדמיה מאחר ולא חלה התקדמות משפטית בנושא העברת קבצי ההדמיה בין הבנקים. ועד המסלקה החליט שאין מניעה להפסיק את התחזוקה של מערכות אלה.

ג מסלוקת הבנקים - נתונים כספיים וכמותיים בשנת 2011

מסלוקת הבנקים מורכבת כאמור ממסלוקת הנייר (הצ'קים) והמסלוקה האוטומטית (מס"ב). דוח זה סוקר כאמור את התקופה מ-1 בינואר 2011 ועד 31 בדצמבר 2011.

לוח 1: סיכום כספי של הפעילות במסלוקות, 2010 ו-2011
(מיליוני ש"ח)

אחוז השינוי	2011	2010	
2.31	876,877	857,061	מסלוקת הנייר
7.26	2,099,620	1,957,558	מס"ב
5.75	2,976,497	2,814,619	סה"כ

פעילות מס"ב גדלה בשנת 2011 בכ- 7.26% מ-1,957 מיליארדי ש"ח ל-2,099.6 מיליארדי ש"ח. פעילותה של מסלוקת הנייר גדלה אף היא בכ- 2.31% מ-857 מיליארדי ש"ח ל-876.8 מיליארדי ש"ח.

בשנת 2008 חלה ירידה משמעותית בסכומים המועברים באמצעות מס"ב לעומת שנים קודמות הנובעת מהפעלת מערכת תשלומים חדשה - מערכת זה"ב (זיכויים והעברות בזמן אמת) ביולי 2007, ומיישום הוראות בנק ישראל, שלפיהן הוראה כספית בסכום שמעל 3 מיליון ש"ח תיסלק באמצעות מערכת זה"ב ולא באמצעות מס"ב. ביולי 2010, הורחבו הוראות בנק ישראל, שאף הוראה כספית בסכום שמעל 1 מיליון ש"ח תיסלק באמצעות מערכת זה"ב ולא באמצעות מס"ב. לגבי

הוראות תשלום הנכללות בקבצים המוצגים על יד הלקוחות ישירות למס"ב לא יחולו ההגבלות כאמור. בשנים 2009-2011 רמת הפעילות במס"ב שמרה על רמה דומה לזו של שנת 2008.

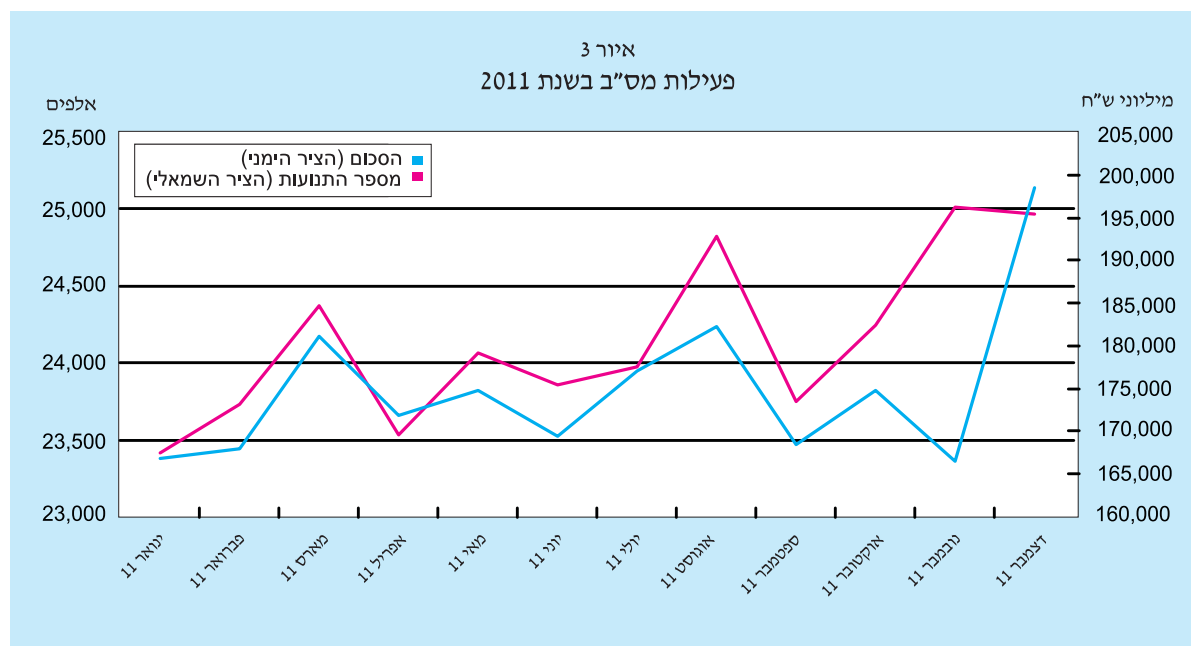
ג.1. מרכז סליקה בין-בנקאי - מס"ב

במרכז הסליקה הבין-בנקאי (מס"ב) נסלקות התנועות הבין-בנקאיות האוטומטיות שאינן בנייר או במזומן. גם מוסדות שאינם בנקים מעבירים למס"ב במישרין זיכויים וחייבים.

לוח 2 : פעילות מס"ב, 2011

התקופה	מספר התנועות (באלפים)	הסכום (במיליוני ש"ח)	הסכום הממוצע לתנועה (בש"ח)
ינואר	23,419	166,855	7,125
פברואר	23,729	167,940	7,077
מרס	24,370	181,179	7,435
אפריל	23,530	171,940	7,307
מאי	24,068	174,773	7,262
יוני	23,861	169,395	7,099
יולי	23,971	176,982	7,383
אוגוסט	24,822	182,331	7,346
ספטמבר	23,745	168,388	7,092
אוקטובר	24,242	174,740	7,208
נובמבר	25,008	166,562	6,660
דצמבר	24,971	198,535	7,951
סה"כ בשנת 2011	289,736	2,099,620	7,247
סה"כ בשנת 2010	276,541	1,957,558	7,079
שיעור השינוי (אחוזים)	4.8%	7.3%	2.4%

דין וחשבון שנתי של ועד המסלקה על פעולותיו
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

לוח 3: פעילות מס"ב לסוגיה, 2011

התקופה	מספר התנועות והזיכויים (אלפים)	סכום הזיכויים (מיליוני ש"ח)	מספר החיובים התנועות (אלפים)	סכום החיובים (מיליוני ש"ח)	מספר החזרי החיובים (אלפים)	סכום החזרי החיובים (מיליוני ש"ח)	מספר החזרי הזיכויים (אלפים)	סכום החזרי הזיכויים (מיליוני ש"ח)
ינואר	8,662	138,218	14,343	28,178	406	368	8	90
פברואר	8,948	140,277	14,406	27,225	366	386	8	52
מרץ	9,249	152,529	14,727	28,245	385	351	9	54
אפריל	8,916	144,583	14,238	26,960	368	352	8	45
מאי	9,192	145,383	14,494	28,972	373	358	9	60
יוני	9,241	140,836	14,262	28,150	350	347	8	64
יולי	9,304	146,999	14,305	29,238	352	646	10	99
אוגוסט	9,852	151,672	14,601	30,246	359	343	10	70
ספטמבר	9,032	139,623	14,355	28,314	348	391	10	59
אוקטובר	9,117	144,896	14,717	29,395	400	393	8	56
נובמבר	9,813	137,163	14,813	28,960	373	382	10	57
דצמבר	9,730	169,537	14,865	28,577	365	355	11	66
סה"כ	111,056	1,751,716	174,126	342,460	4,445	4,672	109	772

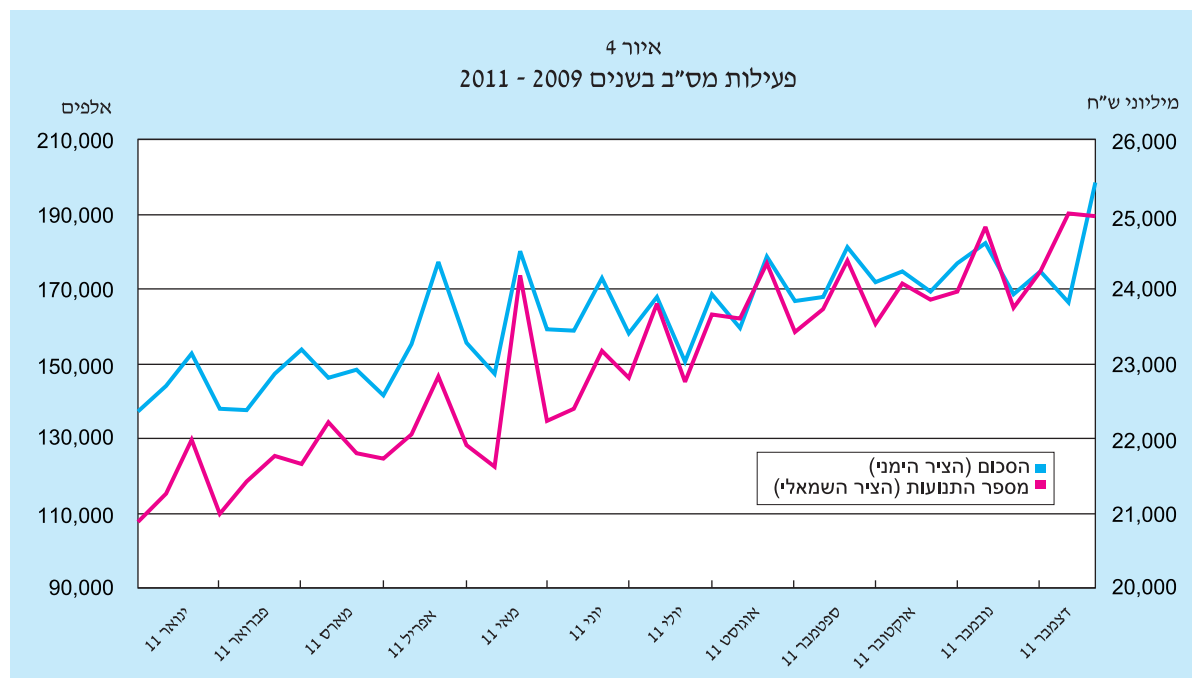
- א. בדצמבר 2011 היו רשומים במס"ב 32,781 מוסדות פעילים, לעומת 31,359 מוסדות בדצמבר 2010, גידול של 4.53%. מספר הקבצים שהעבירו מוסדות אלו במהלך 2011 גדל ב- 7.94% - מ- 1.158 מיליוני קבצים ל- 1.250 מיליוני קבצים.
- ב. מספר התנועות שמס"ב העבירה בנושא חיובים וזיכויים בלבד גדל ב- 5.17% מ- 271 מיליוני תנועות בשנת 2010 ל- 285 מיליוני תנועות בשנת 2011.
- ג. הסכום הכספי של התנועות שהוצגו לבנקים בנושא חיובים וזיכויים בשנת 2011 הוא 2,094 מיליארדי ש"ח.
- ד. בשנת 2011 בוצעו במס"ב עבור הבנקים 4.445 מיליוני החזרות ממוכנות של חיובים על-פי הרשאה, והרחיבה את שירות ההחזרות לכ- 215 מוסדות.
- ה. בדצמבר 2011 היו רשומים במערכת הפקדות מעסיקים לקופות הגמל ולקרנות ההשתלמות 2,341 קודי מעסיקים פעילים, לעומת 2,224 קודים פעילים בדצמבר 2010, גידול של 5.26%. מוסדות אלו העבירו בשנת 2011 19.07 מיליוני תנועות.
- ו. הסכום הממוצע לתנועה במס"ב היה בשנת 2011 7,247 ש"ח, לעומת 7,079 ש"ח בשנת 2010.

לוח 4: נתוני מס"ב לפי רכיבים, 2009 עד 2011

גידול/קיטון בשנת 2011		2011		2010		2009		
מספר התנועות (אחוזים)	הסכום (אחוזים)	מספר התנועות (מיליונים)	הסכום (מיליארדי ש"ח)	מספר התנועות (מיליונים)	הסכום (מיליארדי ש"ח)	מספר התנועות (מיליונים)	הסכום (מיליארדי ש"ח)	
7.6	7.1	111.1	1,751.7	103.3	1,635.1	97.5	1,502.6	זיכויים
3.5	8.1	174.1	342.4	168.2	316.8	157.7	271.2	חיובים
-10.2	2.2	4.4	4.7	4.9	4.6	5.4	5.5	החזרת חיובים
0.0	-20.0	0.1	0.8	0.1	1.0	-	-	החזרת זיכויים
4.8	7.3	289.7	2,099.6	276.5	1,957.5	260.6	1,779.3	סה"כ

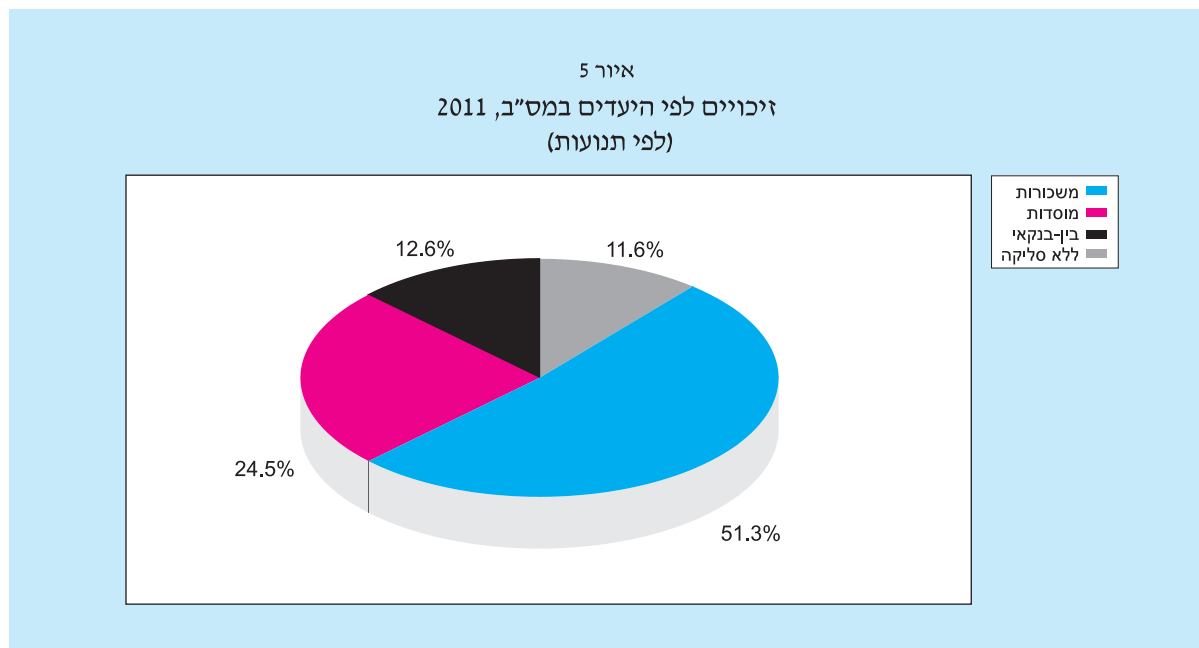
בשנת 2011 נרשמה מגמת עלייה לעומת שנים קודמות - עלייה של כ-7.3% בסכומים ושל כ-4.8% במספר התנועות, שנבעה הן מגידול בפעילות הזיכויים והן בפעילות החיוביים. הירידה היחידה הייתה בהחזרות חיובים - כ-10.2% במספר התנועות; אולם היקפי הפעילות הכספית בהחזרות החיובים היו נמוכים ביחס לכלל פעילות מס"ב.

דין וחשבון שנתי של ועד המסלקה על פעולותיו
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

לוח 5: זיכויים במס"ב לפי יעדים, 2011

מספר התנועות (מיליונים)	הסכום (מיליארדי ש"ח)	מספר התנועות (אחוזים)	הסכום (אחוזים)	
משכורות	209.6	51.3	12.0	
מוסדות	580.1	24.5	33.1	
בין-בנקאי	530.0	12.6	30.3	
ללא סליקה	432.0	11.6	24.7	
סה"כ	1,751.7	100	100	

עיקר התנועות במס"ב בשנת 2011 היו העברות של משכורות, כ-51.3% מסך פעילות מס"ב אולם היקפן הכספי היה הנמוך ביותר, כ-12% מסך פעילות מס"ב. היקף התנועות התוך-בנקאיות היה הנמוך ביותר, כ-11.6% מסך התנועות במס"ב. היקפן הכספי של המוסדות היה הגבוה ביותר, כ-33.1% מסך פעילות מס"ב.

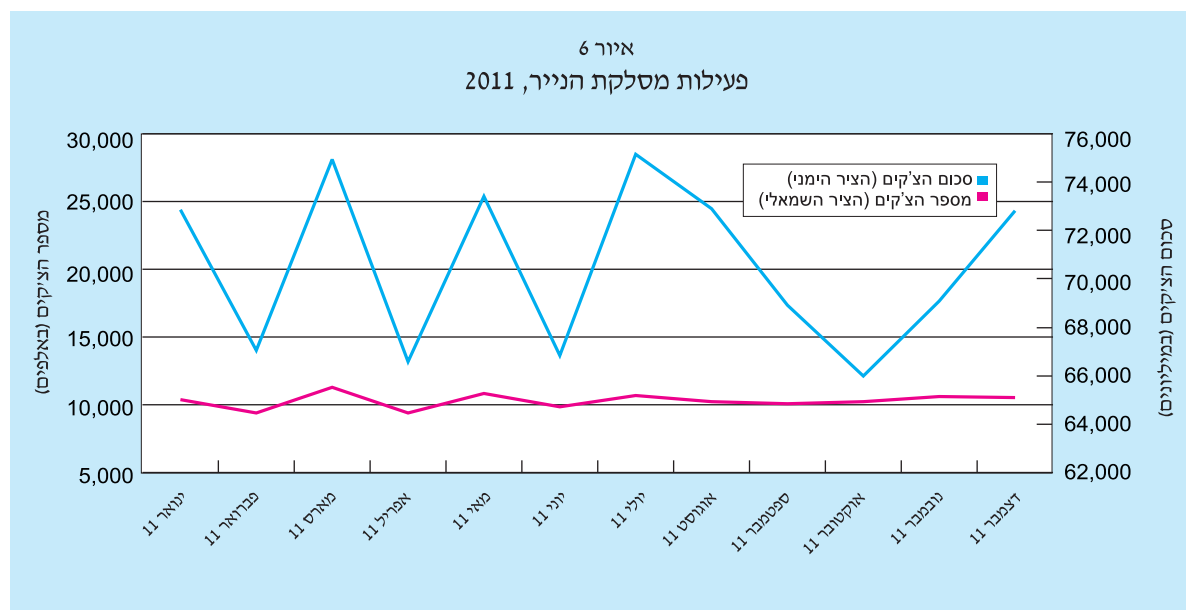
ג. מסלוקת הנייר (הצ'קים)

רוב הממסרים המוצגים על ידי הבנקים במסלוקת הנייר הם צ'קים. הצ'קים, והחל משנת 2011 גם שוברי הגבייה, מוצגים היום רק בשיטה האלקטרונית, ומהווים כ-96.5% מסך פעילותה של מסלוקת הצ'קים, כפי שמפורט בלוח 6 להלן. נוסף עליהם מוצגים ממסרים לא-ממוגנטים, ממסרים ידניים, וכן החזרות של צ'קים המהווים כ-3.5% מסך הפעילות של מסלוקת הצ'קים. הסכום הממוצע לצ'ק בשנת 2011 עמד על 6,861 ש"ח, לעומת 6,474 ש"ח בשנת 2010, עלייה של כ-6%.

דין וחשבון שנתי של ועד המסלקה על פעולותיו
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

לוח 6: פעילות מסלקת נייר בין בנקים לפי רכיבים בשנת 2011, (מיליוני ש"ח)

אחוז הממסרים הידניים	אחוז הצ'קים	סה"כ במסלקת הנייר	ממסרים ידניים			צ'קים ושוברי גביה				
			סה"כ	זיכויים	חיוכים	סה"כ	החזרות	שוברי גביה	הצגות	התקופה
3.1	96.9	75,172.10	2,312.9	282.2	2,030.7	72,859.2	2,012.9	1,398.1	69,448.2	ינואר
3.6	96.4	69,551.60	2,486.2	90.0	2,396.2	67,065.4	2,032.0	1,547.1	63,486.3	פברואר
2.7	97.3	76,990.60	2,075.4	123.7	1,951.7	74,915.2	1,883.1	1,769.6	71,262.5	מארס
7.2	92.8	71,739.80	5,166.5	72.1	5,094.4	66,573.3	2,379.0	1,703.9	62,490.4	אפריל
3.7	96.3	76,207.60	2,799.8	151.6	2,648.2	73,407.8	1,883.3	1,626.0	69,898.5	מאי
1.3	98.7	67,737.70	884.2	113.8	770.4	66,853.5	1,847.3	1,474.1	63,532.1	יוני
5.7	94.3	79,655.30	4,517.3	63.9	4,453.4	75,138.0	1,947.8	1,581.4	71,608.8	יולי
3.2	96.8	75,302.30	2,418.9	58.6	2,360.3	72,883.4	1,896.7	1,260.8	69,725.9	אוגוסט
3.3	96.7	71,246.50	2,331.7	57.6	2,274.1	68,914.8	2,294.5	1,246.2	65,374.1	ספטמבר
1.2	98.8	66,794.70	809.3	45.3	764.0	65,985.4	1,873.8	989.2	63,122.4	אוקטובר
4.4	95.6	72,276.90	3,200.8	44.5	3,156.3	69,076.1	2,088.8	1,209.5	65,777.8	נובמבר
1.9	98.1	74,202.20	1,384.9	101.1	1,283.8	72,817.3	2,175.6	1,424.6	69,217.1	דצמבר
3.5	96.5	876,877.30	30,387.9	1,204.4	29,183.5	846,489.4	24,314.8	17,230.5	804,944.1	סה"כ

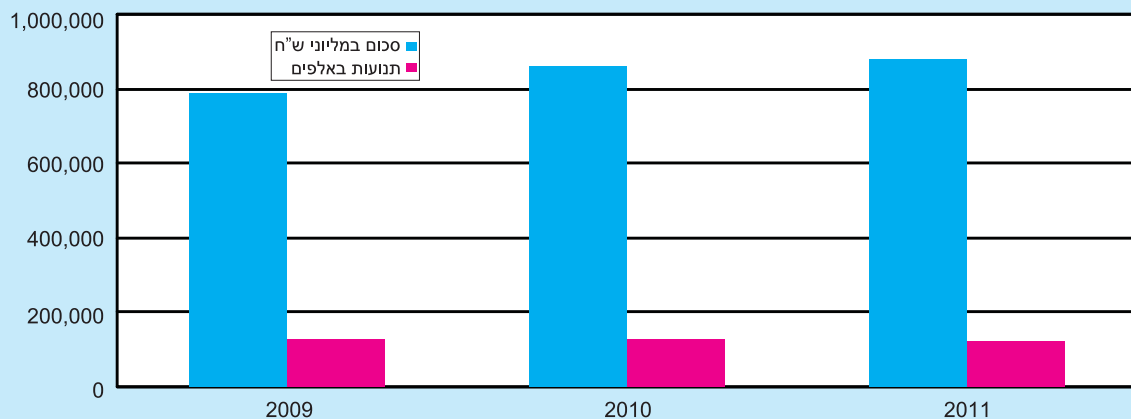
דין וחשבון שנתי של ועד המסלקה על פעולותיו
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

לוח 7: מסלקת הנייר לפי רכיבים, 2009 עד 2011

גידול/קיטון בשנת 2011		2011		2010		2009		
מספר התנועות (אחוזים)	הסכום (אחוזים)	התנועות (אלפים)	הסכום (מיליוני ש"ח)	התנועות (אלפים)	הסכום (מיליוני ש"ח)	התנועות (אלפים)	הסכום (מיליוני ש"ח)	סוג ממסר
-5.3	-25.0	180	29,184	190	38,895	229	29,088	חיובים ידניים
-84.6	-89.7	37	1,204	241	11,693	270	9,027	זיכויים ידניים
סך הממסרים הידניים*								
-49.7	-39.9	217	30,388	431	50,588	499	38,115	
-1.6	2.7	119,726	804,944	121,645	783,657	121,258	727,312	הצגות צ'קים
החזרות צ'קים								
-2.7	6.6	2,883	24,315	2,963	22,816	3,249	22,495	
-1.6	2.8	122,609	829,259	124,608	806,473	124,507	749,807	סך הצ'קים
-	-	942	17,230	-	-	-	-	שוברי גביה
-1.0	2.3	123,768	876,877	125,039	857,061	125,006	787,922	סך הכול

* מספר התנועות של מספרים ידניים הינו הערכה המתבססת על דיווח לגבי יום אחד בחודש.

איור 7
פעילות מסלקת הנייר, 2009 עד 2011

בשנת 2011 חלה עלייה של כ-28% בסכומי צ'קים ומנגד חלה ירידה של כ-16% בתנועות הצ'קים. בממסרים הידניים חלה ירידה של כ-39.9% בסכומים, וירידה של כ-49.7% בתנועות. בסך הכול של פעילות מסלקת הצ'קים גדלו במעט הסכומים, וללא שינוי מהותי בתנועות.

לוח 8: הנתונים על סכומי ההצגות וההחזרות של צ'קים ושוברי גבייה בסליקה בין-בנקאית, 2011

התקופה	צ'קים שנמשכו		שוברי גבייה		צ'קים שהוחזרו		סה"כ צ'קים		אחוז ההחזרות	
	המספר (אלפים)	הסכום (מיליוני ש"ח)	המספר (אלפים)	הסכום (מיליוני ש"ח)	המספר (אלפים)	הסכום (מיליוני ש"ח)	המספר (אלפים)	הסכום (מיליוני ש"ח)	המספר	הסכום
ינואר	10,149	69,448	86	1,398	252	2,013	10,487	72,859	2.5	2.9
פברואר	9,104	63,486	72	1,547	222	2,032	9,398	67,065	2.4	3.2
מרץ	10,918	71,262	87	1,770	253	1,883	11,258	74,915	2.3	2.6
אפריל	9,136	62,490	66	1,704	215	2,379	9,417	66,573	2.4	3.8
מאי	10,535	69,899	79	1,626	249	1,883	10,863	73,408	2.4	2.7
יוני	9,574	63,532	75	1,474	230	1,847	9,879	66,853	2.4	2.9
יולי	10,333	71,609	83	1,581	239	1,948	10,655	75,138	2.3	2.7
אוגוסט	9,883	69,726	79	1,261	231	1,897	10,193	72,884	2.3	2.7
ספטמבר	9,800	65,374	80	1,246	225	2,294	10,105	68,914	2.3	3.5
אוקטובר	9,869	63,122	67	989	254	1,874	10,190	65,985	2.6	3.0
נובמבר	10,245	65,778	83	1,209	259	2,089	10,587	69,076	2.5	3.2
דצמבר	10,180	69,218	85	1,425	254	2,176	10,519	72,819	2.5	3.1
סה"כ	119,726	804,944	942	17,230	2,883	24,315	123,551	846,489	2.4	3.0

ד. אירועים משמעותיים במסלקת הבנקים

החודש	האירוע
ינואר 2002	סליקת תוצאות משיכת מזומנים במכשירי ATM באמצעות מס"ב.
אוגוסט 2003	כניסה-לתוקף של הצו לאיסור הלבנת הון.
יולי 2005	הפרדת ההתחשבוניות בין הלקוחות לבין הבנקים בערך יום T, ובין הבנקים לבין עצמם בערך יום T+1.
אוגוסט 2005	כניסה-לתוקף של חוק איסור מימון טרור.
נובמבר 2005	החלת הסליקה האלקטרונית של צ'קים כחובה.
דצמבר 2005	תחילת שידור התוצאות של סליקת הצ'קים מהבנקים אל בנק ישראל.
פברואר 2006	הארכת יום העסקים עד 18:30, ושינוי מועדי הסליקה בהתאם.
יולי 2007	תחילת ההפעלה של הדמיה וצילום של צ'קים בין הבנקים.
יולי 2007	רפורמה במערכת התשלומים והסליקה השקת מערכת זה"ב בבנק ישראל.
יולי 2007	דחיית ההתחשבוניות בגין הסליקה הבין-בנקאית ליום העסקים הבא, ללא שינוי יום הערך; משמע שהלקוחות יזוכו/יחויבו בערך יום T, והבנקים - בערך יום T+1.
יולי 2007	ביטול רישום פעולות בערך רטרואקטיבי כדי שיתרות הבנקים יהיו סופיות.
יולי 2007	איחוד של מושבי הסליקה להצגות והחזרות של זיכויים וכן של מושבי הסליקה להצגות והחזרות של חיובים.
אוקטובר 2007	הגבלת ההעברה במס"ב לסכום של 3 מיליון ש"ח; מעל סכום זה ההעברה היא במערכת זה"ב בלבד (למעט מקרים חריגים שקבע בנק ישראל).
מאי 2008	תחילת ההפעלה של שיטת הקצאת טווחים של קודי מוטב לפרויקטים קבלניים; זאת עקב הסדרת התשלום לחשבוניות הליווי בלבד.
יוני 2008	הודעות הניתנות על פי כללי המסלקה מועברות למסלקות הבנקים באמצעות הדואר האלקטרוני בלבד ולא בנייר.
ספטמבר 2008	עדכון והתאמה של "תקנות המסלקה" ל"כללי המסלקה", ופרסומם באתר האינטרנט של בנק ישראל.
ינואר 2009	הפסקת הייצוג של סניפי הבנקים הפועלים ברצועת עזה.
יולי 2009	עדכון הנספחים, התקנים והמיפרטים של כללי המסלקה והעלאתם לאתר האינטרנט של בנק ישראל.
יולי 2009	תחילת דיווח ממוכן מבנק ישראל לבנקים על קודי המוטב שבשימוש.
דצמבר 2009	החזרת זיכויים באמצעות מס"ב באופן ממוכן על ידי מערכת החזרות זיכויים.
פברואר 2010	החלפת הבנק המייצג את "בנק מסד" - מ"הפועלים" ל"בנק הבינלאומי".
מארס 2010	הפסקת ייצוג "בנק איסלמיק פלסטין" (בנק מס' 81) במסלקה.
מאי 2010	החלפת הבנק המייצג את "בנק אוצר החייל" מ"הפועלים" ל"בנק הבינלאומי".

החודש	האירוע
יולי 2010	הגבלת ההעברה במס"ב לסכום של 1 מיליון ש"ח; מעל סכום זה ההעברה היא במערכת זה"ב בלבד (למעט מקרים חריגים שקבע בנק ישראל).
יולי 2010	ביטול ההתחשבנות במסלקת הצ'קים בין הבנקים המייצגים לבנקים המיוצגים במסלקה (למעט בין בנק לאומי למיוצגיו).
אוגוסט 2010	תרגום כללי המסלקה לאנגלית והעלאת התרגום לאתר האינטרנט של בנק ישראל.
נובמבר 2010	תחילת הסליקה האלקטרונית בגין שוברי גביה.
מאי 2011	השלמת ביטול ההתחשבנות במסלקת הצ'קים בין הבנקים המייצגים לבנקים המיוצגים במסלקה כולל בנק לאומי.
אוגוסט 2011	העברת תפעול המסלקה על-ידי בנק ישראל ת"א לבנק ישראל בירושלים.

ה. קודי מוטב לשימוש בשוברי גביה ללקוחות הבנקים

לקוחות המעוניינים להפיק שוברי גביה בכל הבנקים לצורך תשלום לחשבונותיהם צריכים לפנות תחילה אל הבנק שבו מתנהל חשבונם לשם קבלת קודי מוטב לשוברי הגביה. בעקבות זאת פונים הבנקים אל מזכיר ועד המסלקה כדי שיקצה להם קודי מוטב. לאחר ההקצאה ידווח בנק ישראל לכל הבנקים על הקצאות קודי המוטב.

בשנת 2011 הקצה בנק ישראל לפי בקשות הבנקים 130 קודים לשוברי גביה ממוגנטים, לעומת 136 קודים בשנה הקודמת, מהם 114 קודים למגזר הפרטי ו-17 לרשויות מקומיות.

ו. הגוף ליישוב חילוקי דעות בין הבנקים

הגוף ליישוב מחלוקות בין חברי המסלקה - "מוטב המבררים" - ממשיך בפעילותו לפי פרק 207 לכללי המסלקה. את הגוף מרכז עו"ד טל נד"ב, וממלא מקום המרכז הוא עו"ד רן ונגרקן, אשר יו"ר ועד המסלקה אצל עליהם את סמכויותיו לפי סע' ג' בפרק 207 בכללי המסלקה.

רשימת המבררים מובאת בנספח ד' לדוח זה.

נספחים

נספח א'

חברי ועד המסלקה וממלאי מקומם שנתמנו לתקופה של שנתיים,
מ- 1 בינואר 2011 עד 31 בדצמבר 2012

ממלאי מקום של חברים	חברים	יו"ר	נציגי בנק ישראל
	חיים דרשן	מ"מ יו"ר	
נועה ששינסקי- לביא	רונית ציטיאט		
אורן הדג'ס	סשה שפושניק		
נעמה עוזרי	טל הראל		
אמיתי לפידות	ענת שבת		
דרור נגר-הלוי	אלעד יעקובי		
יונתן מור	מרגלית רוקח		
			נציגי הבנקים
יצחק קונטנטה	משה סינמן*		בנק דיסקונט לישראל בע"מ
עופר ציוני	יצחק פלורנטין		בנק הדואר
דרור קריגל**	שמואל אלון		בנק הפועלים בע"מ
מוטי שאול	דליה לבון		הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ
יהושע לוי	דוד שגב		בנק לאומי לישראל בע"מ
משה רומי	מאיר ניסים		בנק מזרחי טפחות בע"מ
אסי לוי	ענבל טטרו		סיטי בנק ישראל
	יעל רשתי		מפקחת המסלקה
	רונן שריקי		מזכיר המסלקה

* מונה ב-13 ביוני 2011.

** מונה ב-18 בינואר 2012.

נספח ב'

חברי המסלקה ומערך הייצוגים

קוד הבנק	שם הבנק	הבנק המייצג בסליקת ממסרים שאינם ממוגנטים	הבנק המייצג בסליקת ממסרים אלקטרוניים	הבנק המייצג בסליקה באמצעות מס"ב
4	בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ	פועלים	פועלים	פועלים
9	בנק הדואר	+	+	+
10	בנק לאומי לישראל בע"מ	+	+	+
11	בנק דיסקונט לישראל בע"מ	+	+	+
12	בנק הפועלים בע"מ	+	+	+
13	בנק אגוד לישראל בע"מ	לאומי	לאומי	לאומי
14	בנק אוצר החייל בע"מ	הבינלאומי	הבינלאומי	הבינלאומי
17	בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ	+	דיסקונט	דיסקונט
20	בנק המזרחי - טפחות בע"מ	+	+	+
22	CITIBANK N.A.	+	+	+
23	HSBC BANK PLC	+	לאומי	+
25	BNP PARIBAS PLC	+	-	+
26	יובנק בע"מ	הבינלאומי	הבינלאומי	הבינלאומי
31	הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ	+	+	+
34	בנק ערבי ישראלי בע"מ	לאומי	לאומי	לאומי
39	STATE BANK OF INDIA	+	לאומי	+
46	בנק מסד בע"מ	הבינלאומי	הבינלאומי	הבינלאומי
52	בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ	הבינלאומי	הבינלאומי	הבינלאומי
54	בנק ירושלים בע"מ	לאומי	לאומי	+
68	בנק דקסיה ישראל בע"מ	+	דיסקונט	+
99	בנק ישראל	+	+	+

נספח ב' (המשך)

הבנקים בתחום הרשות הפלסטינית החברים במסלוקה

הבנק המייצג בסליקת ממסרים שאינם ממוגנטים	הבנק המייצג בסליקת ממסרים אלקטרוניים	הבנק המייצג בסליקה באמצעות מס"ב		
פועלים	פועלים	פועלים	בנק אלאורדון [Bank of Jordan]	37
פועלים	פועלים	פועלים	בנק אלת'יג'ארי אלפלסטיני [Commercial Bank of Palestine]	38
דיסקונט	דיסקונט	מרכנתיל דיסקונט	בנק אלאהאלי אלאורדוני [Jordan National Bank]	43
דיסקונט	דיסקונט	דיסקונט	אלבנק אלערבי [Arab Bank Plc]	49
דיסקונט	דיסקונט	דיסקונט	בנק אלקאהירה עמאן [Cairo-Amman Bank]	66
פועלים	פועלים	פועלים	בנק אלעקארי אלערבי [Arab Land Bank]	67
פועלים	פועלים	פועלים	בנק אלאורדון ואלחליג' [Jordan Gulf Bank]	71
פועלים	פועלים	פועלים	אלבנק אלאסלאמי אלערבי [Arab Islamic Bank]	73
פועלים	פועלים	פועלים	HSBC בנק המזרח התיכון [HSBC Bank Middle East]	74
פועלים	פועלים	פועלים	בנק אלאסתתמאר אלפלסטיני [Palestine Investment Bank]	76
דיסקונט	דיסקונט	דיסקונט	בנק אלקודס ללתמניה וללסתתמר [Al-Quds Bank for Development and Investment]	82
דיסקונט	דיסקונט	דיסקונט	בנק אלאתיחאד ללדיכאר ואלאסתתמאר [Union Bank for Savings and Investment]	83
דיסקונט	דיסקונט	דיסקונט	בנק אלאסכאן [The Housing Bank]	84
פועלים	פועלים	פועלים	בנק פלסטין [Bank of Palestine]	89
דיסקונט	דיסקונט	דיסקונט	בנק אלאורדון ואלכוויית [Jordan Kuwait Bank]	93

נספח ג'

השינויים בכללי המסלקה, בנספחים ובתקנים בשנת 2011

הנושא	הפרק
הקדמת מושב שני בערב יום העצמאות ובחול המועד	202
תיקון ההתחשבנות בין הבנקים בגין הסליקה האלקטרונית	204
רשימת חברי המסלקה ומערך הייצוגים	302
סניפים שיום המנוחה שלהם חל בהם שלא בשבת	304
סיבות להחזרה	305
דוח הצגות והחזרות חיובים שאינם ממוגנטים	410
דוח הצגות והחזרות זיכויים שאינם ממוגנטים	411

נספח ד'

המבררים במסגרת הגוף ליישוב חילוקי דעות בין חברי המסלקה

שם הבנק	שם המברר	
בנק איגוד לישראל בע"מ	עליזה	רוזנס
בנק דיסקונט לישראל בע"מ	יצחק	קונטנטה
	אלונה	חזן
	ניסים	מדג'ר
	מאיר	לינדזון
	דוד	פלג
בנק הדואר	בועז	רוזינסקי
	איציק	פלורנטין
בנק מזרחי טפחות בע"מ	שלמה	כץ
	עופר	מור
	מאיר	נסים
	משה	רומי
בנק הפועלים בע"מ	שמואל	אלון
	אפרת	שחר
	גדעון	דור
	אפרים	שוורץ
בנק לאומי לישראל בע"מ	רוני	ברנהולץ
	יהודה	אבני
	אשר	סרוסי
	דוד	שגב
הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ	דן	סופר
	דן	קרני
	מרדכי	שואל
יובנק	גל	שטייגר
בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ	אלכס	גרינשפן
	לאה	דוידוב
	יואב	מינץ
מבררים שאינם עובדים של חברי המסלקה	יגאל	שפירא
מרכז מותב המבררים	טל	נד"ב

נספח ה'

ועדות המשנה שפעלו בשנת 2011 במסגרת ועד המסלקה

1. ועדת משנה להפסקת הסליקה הידנית.
2. ועדת משנה למציאת פתרון לסליקה של הנפקות ניירות ערך בין הבנקים.
3. ועדת משנה לתיקון מפרט דוח חוסרים- עודפים.
4. תת- ועדה לאפיון מערכת חדשה שתוקם בבנק ישראל לשימוש הבנקים על הודעות המסלקה.